

Smelleken

SMELLEKEN IN SPAARNWOUDE.

21 maart 1985. Koud en ongewoon lenteweer. Een waterig zonnetje is wel aanwezig maar geeft wel heel weinig warmte; de temperatuur 2-5 °C.

Mijn vrouw en ik, doen in onze rijdende schuiltent, merk Fiat, een uur lang waarnemingen bij het weideplasje van Natuurmonumenten te Spaarnwoude.

Zoals te verwachten was zijn er veel, 350-400 stuks, Smienten; het grootste gedeelte grazend in de oeverweilanden. Ze zijn onrustig; te merken aan het plotselinge en zonder merkbare aanleiding formatievliegen.

Als het echt wintert liggen ze vaster. Het zal niet lang meer duren, bij oplopende temperatuur, dat ze in een lange sliert op de wieden gaan en in noordelijke richting verdwijnen.

Op de rommelige oever, zitten ca. 30 Grutto's, een enkele roepend. Een paartje Wintertalingen is, zoals altijd, aanwezig. In de lucht hangt een zingende Veldleeuwerik.

We besluiten om verder te gaan, richting Ruigoord. De Spaarndammerdijk op en dan de Inlaagpolder in. Altijd goed voor een Bruine Kiekendief en zeker als straks de broedtijd aan de gang is. Maar nu is er geen Bruine Kiekendief, maar het wijfje van de Blauwe Kiekendief die op veilige afstand van de auto vliegt. En even later nog één. Beide vliegen over de weg en zetten

koers naar Spaarndam. En dan vliegt een derde wijfje op, ongeveer 200 meter van de weg. De twee andere strijken neer bij de derde naast een hek in het weiland. En dan begint een vreemd soort gespring en gehakketak waarbij de vogels tegen elkaar opspringen als in een kraanvogeldans. De afstand is te ver om er achter te komen waarom de dieren bij dat hek blijven springen. Prooi??

We rijden net weer of mijn vrouw staat op de rem. Op ongeveer een halve meter hoogte en op 5 m voor de Fiat glijdt een donkere kleine roofvogel de weg over. De gebandeerde staart en de lange gele poten vallen direct op. Een zwiepende vlucht vlak langs de grond welke abrupt eindigt op een donkere losgewoelde plek in het weiland. De lichte onderkant van de zittende vogel valt heel erg op. Ik schat de afstand op ca. 60 meter. Dit kan ik niet overbruggen met een teleobjectief van 400 mm. Ook de donkere ondergrond is niet erg voordelig.

Gewapend met de spotkijker ga ik uit de auto; de vogel trekt zich er niets van aan. Dit in tegenstelling tot de kiekendieven; openen van een raampje om de kijker te richten doet ze ver buiten kijkerbereik wegvliegen. Onze vogel, een smellekenwijfje, trekt zich van al ons gescharrel niets aan. Mooi zijn met de spotkijker de kleine details van het verenkleed waar te nemen. Zo ook de bijna witte onderkant met de donkerbruine lengtestrepen, het donkere valkenoog en de blauw witte snavelbasis.

Smellekens ziet men niet vaak in het "zitje", maar meestal in de z.g. grondvlucht, flitsend en zwenkend. Dan gaat het voor goed waarnemen vaak te snel.

Er stijgt een Veldleeuwerik op, die zingend in de lucht blijft hangen. Het valkje, de veren lekker ruig uitgezet, volgt hem nauwlettend met schuingehouden kopje. We hebben een kleine kans, dat ^{de} veldleeuwerik naar de grond terug keert, de valk gaat jagen. Een paar keer lijkt het erop. De vogel strijkt de veren glad; maar dan komen de kiekendieven te dicht bij en gaat de jacht over. ofschon zij heel wat kleiner is dan de logge wapperaars, komt het Smelleken niet van haar plaats, al komen de kiekendieven nog zo dichtbij.

We hebben haar zo een kwartier kunnen gadeslaan zonder dat we bijzonder omzichtig te werk moesten gaan. Dan, even plotseling als ze is ingevallen, is ze van de uitkijkpost opgevlogen en verdwijnt ze over onze hoofden richting Z.O.

Nog even bekijken we de omgeving Zijkanaal B, misschien hebben we daar nog een onverwachte ontmoeting en dan gaan we naar huis.

Deze dag kan niet meer stuk.

J.A. de Vries
G.M. de Vries-Deelder.